

EU-vacsora

Nyári történetek

Társaságra vágyom. Kedvet kaptam vendégeket hívni. Közelebbi barátok nélkül kissé nehéz megszervezni egy kellemes estét.

Kerengek a szupermarket kövein, az árutömegek között. Ahogy a zöld-séges részre tévedek, eszembe jut, a fokhagymával töltött kosárcák láttán, hogy otthon a szekrényben, már csak egyetlen gerezd van. Pedig nálunk ez a fűszer igen népszerű. Van előcsomagolt és kimérhető is. Turkálok néhány kemény fejű után. Nézem, honnan is érkezett ez az illatos finomság. Egyiptom, aha! A piramisok építőivel tonnaszámra etették akkor munkaerő-védelmi célból. A becsomagoltak közül választható még olasz és spanyol. Latinok. Mindkettő jó. Pillantásom továbbhalad a polcon sorakozó más-fajta hagymák felé. Ezüsthagyma, gyönyörű nagy fejű, fehérén csillog, mint az idős emberek ragyogó hajkoronája. Ez Mexikóból vándorolt ide. Scharlotten-hagyma – francia karcsúság, nyúlánkan gömbölyded. De szeretnék hasonlítani hozzá. Lilahagyma,

svéd. Északi föld növesztette. Az egyszerű vörös-hagyma, hollandiai. Onnan bolyongott ide, az üzlet polcaira. A tavaszi fejés-káposzta, igazi primőr, és végre azt is olvashatom feliratán, amit a szemem keres. Magyar. A krumpli, sütőbe való, Anglia felől, bizonyára tengeren keresztül érkezett. Lehet tengeribetegsége a burgonyának? Dehogy, hiszen gyomra sincs. Minden hagymaféléből veszek egyet.

Eldöntöttem, nemzetközi vendégséget rendezek estére. A lábamban fogadom résztvevőit, ott ismerkedjenek és barátkozzanak kedvükre, a különféle országok terményei. A sütőben az angol krumpli az itthoni csirkével már magas hőfokon érzik magukat. Mire a zöldségekkel kötnek szomszédságot a tányéron, komákként folytatják útjukat a természet szokásos körforgásában.

Most elégedett vagyok. Mindenki jól jár. A termelők nem dolgoztak hiába, az üzletnek is van haszna. Én

Elszállt ez a nyár is. Volt, aki napozott, volt, aki utazott, volt, aki táborozott és volt, aki otthon járt. Itthonról — a képen látható svéd tájból — hazatért.

Mások kalandokba bonyolódtak, sóhajtoztak, vagy pedig várakoztak, unatkoztak, vagy éltek hétköznapi életüket.

Lapunk barátai fényképeztek, halásztak, vadásztak és arattak is. Mindenféle ilyen-olyan történeteket. Ezekből válogattunk színes csokrot. Tessék hozzáképzelné az utazások helyszíneit, a nyár illatát, a hűsítő tengervizek fodrát, a szellők lágy fuvallatát, a fényesen kék eget, a lányok mosolyát és kecses ringatózásait, és minden más apróságot, amiért ez a nyár is megismételhetetlen és feledhetetlenül szép volt.

Írásaink az 6-10. oldalon

pedig, külföldi vendégekkel tölthetem a kellemes estét, hiszen csuda-jóízű vacsora kerekedett ki a vásárlottakból.

Az élet néha ilyen egyszerű.

Havasi Erzsébet

Lovagok, lovagrendek

*Mostanában több svédországi magyart tüntettek ki különféle lovagi címmel: Békássy N. Albert, Bihari Szabolcs, Bokor Domokos, Mihály Ferenc, Tamás Gábor mkl. *, Tar Károly mkl. és mások szerepelhetnének egy ilyen, minden bizonnyal egyre bővülő összeírásban. Ezért örömmel fogadtuk főmunkatársunk sorozatindító írását, amelyben az ismertebb lovagrendekről nyújt olvasóinknak tájékoztatást.*

dr Békássy N. Albert ER

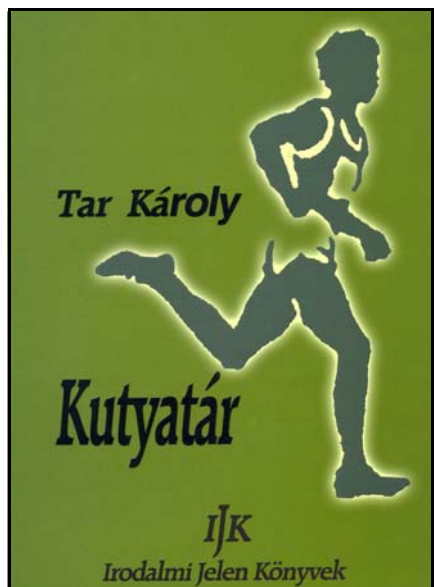
sorozatának második része a 18-19. oldalon

A tartalomról

Jelenidő 2-4, Lélegkondozó 5, Nyári történetek 6-10, Lundi Lap 11-12, Malmöi lap 13, Osloi lap 14-15, Iskola 16-17, Lovagok, lovagrendek 18-19, Látogatás a lundi könyvtárban 20.

Megjelent

Az aradi Irodalmi Jelen Könyvkiadónál nemrég megjelent kötet a szerző harminchatodik könyve, egy kiváló atléta és érdemes edző életéről szól, amolyan kutyauzással keresztmetszetezett életrajz, tanulságokkal és hasznos életbölcsességekkel, több kutyá-életnyi sanyarú idő után most végre szabadon. Kapható a szerkesztőségben és az Ághegy — Liget Baráti Társaságnál, Stockholmban.

Kedves könyvbarátok!

2005. Március 11.-én elindítottuk új Online könyvesboltunkat, ahol kényelmesen, egy kattintással megrendelheti kedvenc magyar könyveit és a magyar könyvpiac újdonságait: www.hungarian-books.com

Ön is érdeklődik a magyar irodalom újdonságai iránt? Ön is szeretné gyermekének továbbadni a magyar kultúrát? Ön is Szeretne újra rendszeren magyar könyveket olvasni? Nem tudja még mit ajándékozzon szeretteinek?

Online könyvesboltunkban Ön is kedve szerint válogathat 30.000 könyv, DVD, CD és videokazetta közül! Két héten belül házhoz küldjük. Nézzon be boltunkba és ajánlja ezt a lehetőséget magyar barátainak és ismerőseinek is!

Az oldalunk kínálatát folyamatosan bővítjük, 2005 év végére több, mint 100 000 termék közül válogathat!

Üdvözlettel Hamburgból:

**Aradvári Zsuzsanna
Rötter Zsuzsa**

AZ AKADÉMIAI KIADÓ LEVELE

Az Akadémiai Kiadó több mint 175 éve Magyarország egyik vezető könyvkiadója. Évente 200 művet jelentetünk meg, tudományos műveket, folyóiratokat, szótárakat illetve tudományos ismeretterjesztő műveket, szépirodalmat. Fontosnak tartjuk, hogy kiadványaink a határainkon túl élő magyarokhoz és a magyarság iránt érdeklődőkhöz is eljussanak, akik ezáltal is kapcsolatot tarthatnak fenn az anyaországgal és, -reményeink szerint -, a kultúra és hagyományok ápolásában is segítségükre lehetünk.

Mivel a világban nagyon sok helyen élnek elszórtan magyarok így a terjesztés könyvkereskedőkön keresztül nehézkes. Ezért gondoltunk arra, hogy a külföldi magyar szervezeteket, csoportokat közvetlenül megkeresve próbálunk lehetőséget teremteni arra, hogy könyveinket ők is megrendelhesék. Kiadványainkat megtalálhatják az <http://www.akkrt.hu> című honlapunkon. Szívesen állunk rendelkezésükre az alábbi címen:

NagyEdina@akkrt.hu

Reméljük kínálatunkban találnak majd Önöket érdeklő, kedvükre való könyveket. Ha tájékoztatást kérnek új kiadványainkról kérjük jelezzék mely témakör érdekli Önöket, s az új művekről a jövőben ismertetőt küldünk.

Üdvözlettel:

Nagy Edina, 1117 Budapest,
Prielle Kornélia u. 19.

Ui.: A kötetek euró ára alapesetben tartalmazza a postaköltséget (Az ár függ a csomag súlyától és a célországtól.) Nagyobb példányszám esetén kedvezmény lehetséges.

Újabb lépés a Gutenberg-galaxisból

Előző számunkban mutattuk a szerkesztő 22 könyvét tartalmazó CD-lemezét, amelyet a jövőre gondolván készített, amikor könyv nagyságú, de könyveknél könnyebb számítógépen, hordozható telefonon és e-papíron olvashatjuk kedvenc olvasmányainkat, miközben magunkkal vihetjük könyvtárunk jókora részét, hogy amennyiben szükségünk lesz rá, kéznél legyen. Most az e-papírról adhatunk újabb hírt, amely biztatás jelent arra, hogy a Gutenberg-galaxis kiterjeszthető.

A berlini IFA 2005 kiállításon a Philips olyan készüléket mutat be, amely a hajlékony e-papír egyik lehetséges felhasználási területét illusztrálja. A RADIUS névre keresztelt prototípus használaton kívül jóval kisebb helyet foglal, mint maga a kijelző, ugyanis az az olvasás végeztével papirusztekercs módjára hűződik vissza az elektronikát tartalmazó, 10 x 6 x 2 centiméteres készülékházba. Bár az e-papír ezen típusa nem alkalmas színes grafikák megjelenítésére (csupán négy szürkeárnyalatot képes megkülönböztetni), egyik kétségtelen előnye, hogy igen energiatakarékos. A Philips két éven belül szeretné piacon látni a technológiára épülő termékeket. A RADIUS koncepciójából például olyan eszközök fejlődhetnek ki, amelyek valamilyen rádiófrekvenciás adatátviteli módszer alkalmazva folyamatosan elláthatják tulajdonosukat személyre szabott információkkal, például újsághírekkel, tőzsdei árfolyamokkal, a foci-bajnokság aktuális állásával vagy egy GPS eszközt közbeiktatva akár az adott helyhez kötődő tudnivalókkal.

A MAGYAR NYELV ÉS KULTÚRA NEMZETKÖZI TÁRSASÁGA

A nyáron, a szlovákiai Komáromban tisztújító közgyűlést tartott MNYKNT.A X. Anyanyelvi Konferencián a svédországi Ághegy-Liget Baráti Társaság vezetőségének két tagja is részt vett. A háromnapos rendezvényen *Egység a megosztottságban* címmel számos érdekes előadást hallhattunk a nemzetegyesítés távlatairól és akadályairól, ennek külpolitikai stratégiájáról, gazdasági vetületeiről, a magyar egyetemi felsőoktatási gondokról, a magyar kulturális jelenlétről, és a magyar nyelv helyzetéről a Kárpát-

medencében. A magyarországi, szlovákiai és erdélyi előadók előadásai mellett, római, egyesült államokbeli, kárpátaljai, ukrainai, szerbiai, szlavóniai, muravidéki és örvidéki helyzetjelentéseket is meghallgattak a jelenlevők.

A Társaság tagjai megegyeztek abban, hogy az elkövetkezőkben, tekintettel a megváltozott viszonyokra, szemléletváltásra van szükség ahhoz, hogy a Társaság a jövőben teljesíthesse feladatait a magyar kultúra és a magyar nyelv védelmében a világban. A

közgyűlés elfogadta a Komlós Attila ügyvezető elnök által, a magyar nyelv és nemzeti önazonosság-megtartó, önazonosság-építő stratégia kidolgozásához a MNYKNT-AK 2005-2010 közötti időszak teendőinek vázolt programját, amelyből a nyugati régióban élő honfitársainkat is érintő megfogalmazást idézzük: „*Egy ország nyelvi többségének ugyanakkor feladata, hogy a világ bármely pontján élő nyelvtársait, azok csoportjait segítse.*”

A közgyűlés megválasztotta a Társaság elnökségét és választmányi tagjait, akik az öt évenként sorra kerülő konferencia időközében a magyar nyelv és kultúra nemzetközi ápolásának munkájának előljárói. A Társaság elnöke (Pomogáts Béla) és ügyvezető elnöke (Komlós Attila) egy évre vállalta megbízatását, amely idő alatt kidolgozzák az MNYKNT-AK működésének új alapelveit.

Az anyaországi, a Kárpát-medencei és a nyugati régiókat képviselő választmányi tagok sorába ez alkalommal beválasztották Tar Károly író, az *Ághegy* és a *Magyar Liget* főszerkesztőjét (Lund) és Mórítz Lászlót (Stockholm).

A SVÉDORSZÁGI MAGYAROK ORSZÁGOS SZÖVETSÉGÉNEK NYÁRI KÖZGYŰLÉSE

Ez a közgyűlés is három napig tartott. A tőngagárdei Gyülekezeti Otthonban összegyűlt harmincöt svédországi magyar egyesület képviselői meghallgatták és elfogadták Bihari Szabolcsnak, a SZMOSZ elnökének, beszámolóját, amelyben az egyesületek gazdag tevékenységét rögzítette, és képet kaptak a Szövetség folyó ügyeiről, külföldi kapcsolatainak alakulásáról. A pénztári beszámolóból, amit Vilhelm Emese és Blénessy Zoltán tartott megbizonyosodhattak a Szövetség kiegyensúlyozott anyagi helyzetéről. A svédországi magyarok adományozó készségét bizonyítja, hogy ez alkalommal az anyaországi Pásztó árvíz-károsultjainak segítségére 20.000 korona gyorssegélyt küldtek.

Folytatás a 4. oldalon

A közgyűlés elnöki asztalánál (balról jobbra) Kovásznay Ádám (titkár), Bihari Szabolcs (elnök) Dr. Iglódy Gábor (Magyarország svédországi nagykövete,)

KÉPEK A SVÉDORSZÁGI MAGYAROK ORSZÁGOS SZÖVETSÉGÉNEK NYÁRI KÖZGYŰLÉSÉRŐL

Folytatás a 3. oldalról

Ezután a központi rendezvények köréből hallottunk beszámolókat: az Önképzőkör nyári táboráról Sántha Judit, a cserkészek jönköpingi napjáról Lőcsei Gyöngyi, a SOMIT nyári táboráról Bitay Zsolt és Imecs Zoltán, az anyanyelvi táborozásról Tompa Anna szolt. A dél-svédországi Magyar otthonról Molnár Gergely, a stockholmi Magyar Házról Kalocsi Margit és Mihály Ferenc beszélt. Külön fontosságot tulajdonított a közgyűlés a NYEOMSZ találkozóinak és tisztújító közgyűlésének, amelyen Bihari Szabolcs újra alelnöki megbízást kapott.

A közgyűlésen, Tar Károly, az Ághegy–Liget Baráti Társaság tiszteletbeli elnöke ismertette az egy esztendővel ezelőtt alakult egyesület célkitűzéseit és tevékenységét, megköszönve, hogy a jelenlevők egyhangú szavazata alapján a Társaságot felvették a SMOSZ-ba.

A tágagárdei együttlétek, mint máskor is, kitűnő alkalmat nyújtanak a magyar egyesületek vezetőinek, ahhoz, hogy a közgyűlések alatt, de a szünetekben és a fehér asztal mellett, a kötetlen módon zajló beszélgetések alkalmával is gyümölcsöző véleménycserét folytassanak az egyesületek tevékenységéről, a közös összefogással létrehozandó rendezvényekről, az anyanyelvi oktatásról, a klubtevékenységek tartalmi gazdagításáról és minden egyébéről, amelyek a svédországi magyarok összefogásával nyelvünkben és kulturánkban való megmaradásunkat szolgálják.

Római magyarázatok

Szakács Ferenc Sándor rovata

1 Tim 6, 13-16
Lk 8, 4-15

„Kiment a magvető magot vetni”. (Lk. 4, 8)

A Lukács evangélium nyolcadik fejezete a Szentírás egyik legsokatmondóbb példabeszédét tárja elénk. Az Emberfia példabeszédekben szól hallgatóságához. Meg van győződve arról, hogy az emberek többsége nézvéen nem lát és hallván nem képes érteni. Ezért ragaszkodik a példabeszédekhez. Ebben a részben magvetőről és magvetésről példáz, búzáról, konkolyról és madarokról beszél. A hallgatósága pedig hallgatja, de nem érti szavait. Tanítványai sem értik teljesen, hogy miről van szó. Hallgatják a tömeggel együtt a példázatot: a magvető által szétszórta mag egy része az útfélre esik, más része a sziklákra, megint más része tövisek közé. Csak egy kisebb részük hull jó földbe. De ez utóbbiak százszoros termést hoznak.

„Kiment a magvető magot vetni”. (Lk. 4, 8)

A Krisztus köré gyűlt tömeg nem érti a szavak lényegét. Az emberek élete tele van a mindennapi gondokkal, a hatalmas szegénység és a vallásos életük túlkapásai olyannyira betöltik életüket, hogy már alig képesek gondolkodni. A társadalom által generált lelki és érzelmi sivárság megbénítja az emberek tömegeit, akik lassan elfelejtik, hogy szavak és gondolatok megváltoztathatják a világot.

A lelki sivárságba kényszerített ember eltávolodik a szavak, gondolatok és tettek egységétől. Élete gyakran a „túlélésre” korlátozódik. Mély érzések és szárnyaló gondolatok számára nem maradt hely. Ezért csak hallgatja a példázatot, de nem érti. Nem is értheti. Az Emberfia még saját tanítványainak is el kell magyarázza a példázat értelmét. A magyarázat szerint a mag Isten igéje. Az az Ige, amely teljesen eltérő üzenetet hordoz, mint a politikai és vallási mainstream ideológia. Az Ige, mely Istentől származik, az emberért van: nyugalmat, megbékélést, lelki harmóniát biztosíthat számára. Nem rendszert, nem ideológiát és nem szabályzattart hivatott létrehozni. Az embernek viszont ahhoz, hogy felfogja és értse Teremtője üzenetét, autentikusnak kell lennie, vagyis törekednie kell arra, hogy szavai, cselekedetei és gondolatai fedjék egymást és semmiképp sem szabad feloldódnia a felületességben. Ez az a szegletkő, mely eldönti, hogy milyen földbe hull Isten igéje.

„Kiment a magvető, magot vetni”. (Lk. 4, 8)

A példabeszéd túlszárnyal téren és időn s komoly társadalmelemzésre készíti a modern gondolkodó embert. Shakespeare színháznak nevezi az egész világot. A maszkokat egymásra halmozó ember menekül önmaga elől, és megpróbálja elhitetni saját magával és a körülötte levő világgal, hogy mindaz, amit így cselekszik: jó. Szavai, cselekedetei, tettei viszont nincsenek összhangban, ezért olyan feszültségekben éli le életét, hogy kénytelen szerepkört szerepkörre halmozni. Az egyre inkább egy színházi előadáshoz hasonlító életek messze sodródnak mindattól, ami nyugalmat, megbékélést, lelki harmóniát biztosítana számukra. A létrontásba elsüllyedt emberek ezért keresik mindazt, ami bebizonyítja számukra, hogy életük jó irányba halad: színjátékukat normális magatartásként könyvelik el. A valóság-show-k, a modern médiatermékek, a virtuális navigálások, a reklámok szünet nélküli áramlása mind-mind megnyugtatják a tömeget napi szerepjátékában. Lám, mindenki így csinálja. A modern ember fogyasztói idiótává degradálódott. „Fogyasztok, tehát vagyok” hangzik fel az új Credo. Nem kell Isten igéje, nem kell a nyugalom és az autentikus lét. A profit maximalizálásáért létrehozott létroncsolás hatalmas méreteket öltött.

„Kiment a magvető magot vetni”. (Lk. 4, 8)

Isten avítnak ítélt igéje ritkán hull jó földbe, bár a Szentírás gondolatai napjainkra is érvényesek. Emberek százazrei élnek felületességben, táplálják magukat azokkal a társadalmi termékekkel, amelyek segítenek nekik egyre jobban elmélyülni a felületességben, az önámításban. Az önbecsülésüktől, józan értékrendszerüktől, méltóságuktól már gyerekkorukban megfosztott tömegek egyre kevésbé képesek arra, hogy megértsék a Szentírás üzenetét. A látás és a hallás ugyanis a szív mélységében jön létre és a cselekedetekben nyilvánul meg. Aki lát, és aki hall, az érti és érzi Isten igéjét. Ha visszanyerjük önbecsülésünket, józan értékrendszerünket, emberi méltóságunkat, akkor gondolataink megtisztulnak, szavaink visszanyerik hitelességüket és tetteink szentségüket. Így életünket az alkotó tevékenység fogja meghatározni.

Nyílttér

A szerkesztő ezúton köszöni minden kedves rokonának, barátjának, kollégájának, munkatársainak, az eszmebarikádokon mellette és ellene kiállóknak, minden közeli és távoli ismerősének, hogy hetvenedik születésnapjáról megemlékezve, jókívánásaikkal köszöntötték, közösségépítő munkájához további erőt és kitartást kívántak, melyekért mindnyájuknak hasonlókat kíván szeretettel:

Tar Károly

Ezzel, a maga sültötte, magyar kenyérral és többfajásos kolozsvári polgári ebéddel fogadta köszöntőit a szerkesztő.

Britta Ekelund felvétele

Nyári történetek

A pokoljáró nyomában

A szerkesztő egyik nyári kirándulásáról való jegyzetét most az a szomorú esemény teszi időszzerűvé, hogy Pásztón is pusztított az árvíz. A svédországi magyarok gyorssegélyként 20. 000 koronát küldtek az árvízkárosultak segélyezésére. Egyébként a kíváncsiság vitte arra a vidékre, mert ősenek azt a pásztói, pokoljáró Tar Lőrincet tartja, akinek neve a Pásztóhoz tartozó Tar község nevében mind a mai napig fennmaradt.

A takaros község tanácsházába bekukkantva, később a helység könyvtárában, a helyi könyvtáros segítségével leltünk a község történetéről érdekes adatokat.

Tar Lőrinc várának romjai

A Zagyva folyó völgyének mátrai oldalán fekszik Tar község. A Salgótarján-Hatvan-Budapest vasútvonal, a 21-es számú út, a Mátrától a Cserhát felé irányuló közlekedés sajátos központjává minősíti a községet, amely kétarcú, mert ahogy az Ágasvár, Farkaslyuk-tető, Gombás-tető, Akasztó-domb felé néz, ugyanúgy a Cserhát felé is fordul, s a kis Zagyvavölgyön át induló turista forgalom, kirándulási útvonal kiinduló települése is. A tari templomdombról ellátni az északnyugati irányban lévő sámsonházi várig, amely már a XII. században is állt, s alighanem a huszita háborúk idején pusztult el. A kanyargós Zagyva, a Csevis völgy, a díszletként magasodó 789 méteres Ágasvár, a Mátra nyugati lejtőire jellemző harmonikus hegyoldalak körében Tar község festői környezetbe épült.

A község Árpád-kori történetéről a XIII. század végén, 1265-ben adnak hírt először írásos dokumentumok, ismert oklevelek. Zsigmond uralkodása alatt (1392-ben) már 17 vár és várbirtok volt a Pásztói, Kazai, Tari család tulajdonában. Tar Lőrinc továbbépítette, bővítette a XIII. századi eredetű kisméretű falusi plébánia templomát. A híres-nevezetes templom akkor is megmaradt, mikor a források az udvarház erődítmény, a tari vár erőszakos lerombolásáról adnak számot 1559-ben.

A török fennhatósága alatt lévő tér-

ségben (1552-től) átmeneti hanyatlás, lepusztulás után a templomot barokk stílusban építették át. A négyeszetes munkával feltárt és restaurált templom Európában is ritkaságnak számító egyházi műemlék. A templom XIII. és XVIII. század között született faliképei, a középkori Magyarország egyedülálló örökségei, a templomi falfestészet jelentős művészettörténeti emlékei.

A Tar család majd a Gutti Ország család kihalása után a térség birtokosai az Eszterházyak, Droskovitsok, Reviczkyek, Almássyak köréből kerülnek ki a XVII. és XIX. század között. A XV. századból származó mezővárosi rang nem emelte ki a települést a környező községek köréből, s a XVI-XVII. század évtizedeiben a "városi kiváltságok" megkoptak, elvesztették jelentőségüket. 1880-ban hatalmas tűzvész pusztított a faluban, 76 ház égett le, a gazdasági épületek, felszerelések vagyoni kára igen jelentős volt a jellegzetesen kisparaszti mezőgazdálkodást folytató településen, ahol a cselédség, summások jelentős köre igen nagy szegénységben érte meg a XX. századot, az iparfejlesztés, bányászkozás kezdeteit. A kőszénbánya, a szénbányászat, Salgótarján, Pásztó, Nagybátany ipari üzei kínálkoztak a tariak számára munkalehetőségeként. A kétlakosság különösen a II. világháború után vált jellemzővé, amikor 25-30 év alatt a munkaképes lakosság 90 %-a dolgozott az iparban, szolgáltatásban, s csak 10 %-a élt a mezőgazdasági termelésből.

A nyolcvanas évek közepére elkészült a község közüzemi vízhálózata, majd új posta és közösségi ház épült. 1989-92 között korszerűsítették a közvilágítást, jelentősen fejlődött a helyi kereskedelmi, szolgáltatási egységek köre. Megújult a lakásállomány, új önkormányzati lakások épültek, s a lakások 70 %-ában vezetékes ivóvíz van. A községi önkor-

mányzat Mátraszöllös községgel közösen, Tar község gesztorságával 1997-ben indította el a szennyvízprogramját. Az első szakaszban elkészült és 1998-ban lett átadva a szennyvíztisztító-mű. 2002-ben a szennyvízcsatorna-hálózat is elkészült. 1990-től 1994-ig tartott az

új, modern 8 tantermes általános iskola felépítése. 1996 tavaszán az új iskola udvarán Kodály-szobrot avatott a község: az új iskolát arról a nagy magyar zeneszerzőről, zenetudósról nevezték el, aki a községben, a falu térségében jelentős népzenei kutatásokat végzett, s már-már hazajáró volt a Mátra alján, tari énekes asszonyok körében, akik ma is őrzik a "tanár úr" emlékét, és fonográfos falujárásának

genforgalmi szempontból is jelentős létesítménnyel gazdagodott a falu térsége. A Gömör-hegy tövében a Kopláló tanyán, a Kis Zagyva völgyébe vezető út torkolatánál buddhistatemplom létesült, amelyet maga a dalai láma avatott fel, s a népszerű sztupa egzotikus látványossága, a buddhista kolostor meditációs központja.

A vállalkozási kedv egyébként Taron nagyon jelentős: mintegy hatvan vállalkozó dolgozik a szolgáltatásban, a kereskedelemben, a mezőgazdaságban. A községben működő művelődési ház tízezer kötetes könyvtár elsősorban a 165 általános iskolás, 50 óvodás korú gyermek művelődési szokásainak alakításához képes programot, létesítményháttérrel biztosítani, az idősebb korosztály elsősorban a feltűnő erejű vallásosságban, egyházi szervezésű programokban talál közösségi, közéleti szerepet. Tar Lőrinc Zsigmond király életét mentette az egyik csatában, akinek kegyméből lovagi címmel, főpohárnokságig vitte és világutazóvá válhatott. Felkereste az írországi „pokol kapuját”. Látogatásának latin nyelvű leírását a British Múzeumban őrzik. Magyarul is megjelent a Magyar Ritkaságok sorozatban, Tar Lőrinc pokoljárása címmel.

Megállapíthattuk, hogy a svéd-magyarok segítsége jó helyre került.

Koranyári barangolás Krétán

Területe : ~8330 km². Hossza ~260 km, szélesség 15-60 km. Határainak hossza ~1000 km. Lakosainak száma ~600000. Fővárosa : Heraklion (Iraklion), ~200000 lakos. Fekvése: Egei tengerben, Görögországtól 250, Afrikától 350 km-re.

Akit érdekel az európai kultúra kialakulása, az utazzon Görögországba. Ha viszont e kultúra legmélyebb gyökereihez kíván lehatolni és sűrítve szeretné megkapni mindazt, amit annak születéséről, gyermekéveiről tudunk, az Krétára váltson repülőjegyet. Az Egei tengerben elterülő sziget, ma Görögországhoz tartozik, de az évezredek folyamán gyakran cserélt gazdát, a történet-szek, régészek kimeríthetetlen kincsestára. A felszínre hozott tárgyi emlékek segítségével –európai mércével mérve – páratlan fejlődésnek lehetünk itt tanúi. Amikor Európa más területein még a pattintott kőszerszámoknál tartottak, Krétán már virágzó társadalom volt városokkal, fényűző palotákkal, fejlett kézművességgel. Külön érdekessége ennek a mi legkorábbi civilizációknak, hogy egészen a 19. század végéig Minos király virágzó birodalma ugyanúgy a görög mondavilág része volt, mint Zeus & Társai hajmeresztő történetei. Nem volt semmi tárgyi bizonyíték arra nézve, hogy Minos király gazdag országa valóban létezett. Az 1800-as évek második felében olyan cserépdarabok kerültek napvilágra, melyeken eddig nem ismert írásjelek, hierogliffák lepték meg a régészeket. 1878-ban egy helyi kereskedő és konzul, Minos Kalokairinos, ásatásba kezd a Heraklion déli határában elterülő dombon. Egyre másra kerülnek elő meglepő leletek, melyek egy részét elküldi Európa nagy múzeumainak.

Folytatása a 8. oldalon

Koranyári barangolás Krétán

Folytatás a 7. oldalról

Heinrich Schliemann – ismert figura régészeti körökben – hamarosan meg is jelenik a helyszínen, de az ásatási engedélyt nem képes megszerezni. A föld tulajdonosa hallott már a mykeni aranyletről, mely Schliemann érdeme volt, s a vételárat annak figyelembevételével állapította meg. Egy tehetséges angol úriembert, Arthur Ewans-t is ide hozott a kíváncsiság, mivel nemcsak hivatásból, de kedvtelésből is foglalkozott régészettel. Schliemann kudarca nem kedvetlenítette el, csupán más módszerek alkalmazására ösztökölte. Megvette az egész dombot mindenestől, hogy szabadon turkálhasson rajta. S kedve egyre csak nőtt, szinte minden ásónyom után. Olyan leleteket hozott napvilágra, melyek ámulatba ejtették a szakmát. Hatalmas kiterjedésű palotarendszert rejtett magában a juhok legelőjeként szolgáló domb gyomra. Az eddig mondabelinek hitt Minos király mesebeli knososi palotáját!

A heraklioni régészeti múzeum két szintjét nagyrészt a knososi leletek töltik meg. A be nem avatott látogató hitetlenkedve olvassa a feliratokon szereplő korszakokat: Krisztus előtt 5000, 4000 évvel! Neolitikus-, paloták megelőző kor, első paloták kora, új palota-kor. Mire az i.e. 1500-as évekhez érünk, már meg is szűnik az első virágzó európai civilizáció, hogy egy újabbnak adjon helyet.

Az emberi gondolkodás mindent viszonyít. Hol lehettünk mi i.e. 1500-ban, vagyis 3500 évvel ezelőtt, vagy 4-5-6000 évvel ezelőtt!? Európai viszonylatban időben eddig ismeretlen, szédítő mélységbe vezet vissza bennünket a régészek munkája. Csodálatos, hogy milyen fejlett volt ezeknek az 5-6 ezer évvel ezelőtt élő kézműveseknek a formaérzéke. Ha életre lehetne kelteni őket, mesterségükből ma is meg tudnának élni. Szép, kecses, formás edényeikre, vázáikra, dísz tárgyaikra, ékszereikre ma is találnának bevét, mert olyan stílust hoztak létre, mely több ezer év múlva is élvezhető, olyan formákat, melyektől jobbat, a célnak megfelelőbbet azóta se tudunk kitalálni.

Más meglepőt is tapasztalhatunk e kor tárgyi emlékeinek tanulmányozása

közben. Minden az emberek mindennapi életéhez kapcsolódik: használati cikkek, munkaeszközök, kultikus szobrocskák, vagy a szórakozást, szépre törekvést szolgáló dísz tárgyak, ékszerek. Fegyvernek nyoma sincs! Nem azért, mert pacifista a múzeumigazgató, hanem mert ilyesmit ez a legkorábbi európai civilizáció nem hagyott az utókorra. Krétán ebben az időben – néhány ezer évről van szó! – valószínűleg béke uralkodott. Még mondának is túl szép, túl jó, nemhogy valóságnak.

Boross Kálmán

Faragott kapu Nimesben

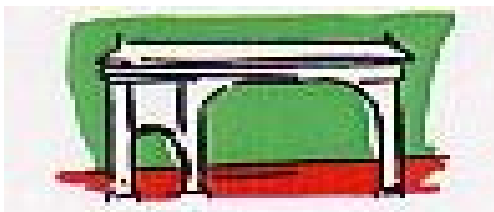

Ez a kapu, lakásom előtt áll Nimes városban, most már éppen egy éve. Parajdon faragta Szekeres Károly. Ez olvasható a belső részén: "Készítette Tar Imre Károly,

faragta Szekeres Károly."

Hogyan került hozzám? Ismerősök

által találtam egy teherautót, amely Lyon-ba ment, de letért újáról kétszázötven kilométert, és letette itt nálam. Érdekes, hogy csak harmincnegyet eurót fizettem vámolásakor, mert nem tudták hová sorolni...

A "baj,, csupán annyi, hogy sokan tájtják a szájukat a kapum előtt, és be is csengetnek, kérdezősködnék.

Innen az ötletem, hogy eladásra is ajánlom. Decemberben Kolozsváron üzletet nyitok. És lesz, itt Nimesben, székelyföldi kapu, népi bútor, korondi cserépedények, festett tojások és sokféle más érdekesség. Mint például a képen látható, Bolyai tervei szerint készült kályha, amely több mint háromszáz köbméter levegőt képes felmelegíteni. Négy ilyen kályhával egy templomot is ki lehet fűteni.

Tar Imre

Hogy mennyire lesznek keresettek francia honban a ezek a székely gyártmányok, a faragott kapu, a Bolyai kályha, a festett és faragott fatojások még nem tudni. A vállalkozás eszmei érték hordozója. Ezért dicséretes.

Londoni séta

Két robbantás között jártunk a brit fővárosban. A földalattiban és a buszon végrehajtott terrorista merényletek után, arra számítottunk, hogy megbolydul a majdnem Svédországnyi lakosú világáros. De sehol semmi pánik. A megszokott mederben nyüzsgött a forgalmas város, ment mindenki a maga dolgára. Az embernek önkéntelenül is eszébe jutott a már gyermekkorunkban emlegetett „angol hidegvér”.

Esős napot is kifogtunk, ilyenkor a buszozást választottuk, mégpedig előszeretettel azokat a skatulyányi emeltes piros autóbuszokat, amelyek tíz, húsz centiméternyi, egymástól, útszéltől és irányítólámpáktól, tisztes távolságban robognak mindenütt. Többnyire színes bőrű vezetőknek köszönhetően biztonsággal közlekednek a zsúfolt forgalomban. Egy a Westbourne Park környéki csöndes utcából indultunk, a 23-as végállomásáról. Órányit buszoztunk a a Cityig vagy Liverpool Street vasútállomásig. Városnézésre legalkalmasabb az emeletes busz tetején az első ülésor, de amikor a bejárati ajtó közelében ültünk, azzal szórakoztam, hogy megszámloltam és két csoportra osztottam a buszra fellépőket. Helyiekre és idegenekre. Könnyű volt megkülönböztetnem a fekete bőrűeket vagy az ázsiaiakat. Még akkor az idegekhöz soroltam őket, ha tudtam, hogy vannak közöttük, akik évtizede londoniak, és nyilvánvaló, hogy a helyiekhez soroltak sem mind londoniak vagy britek. Az 98/92 volt az eredmény a helyiek javára. Az összehasonlításból azt a következtetést vontam le, hogy London valóban világáros.

Folytatása a 10. oldalon

Londoni képösszeállítás, amely bizonyítja, hogy minden pontján
nyüzsög ez a világváros.

A szerkesztő felvételei

Folytatása a 10. oldalról

Az is kiderült, hogy minél közelebb jutottunk a központhoz annál több helyi szállt fel a buszra. Nyilvánvaló, hogy a bevándorlók zöme a külvárosokban lakik. Hasonlót tapasztaltam Párizsban is, ahol napokig sétáltunk keresztbe-kasul a városon. Egy a Sacré-Coeur alatti kis téren le is fényképeztem azt a padon szorosan egymás mellett ülő társaságot, amelynek minden tagja láthatóan más és más fajta volt. Íme a globalizáció kézzelfogható eredménye. A világvárosokban keveredik a föld mindenféle népe. Tapasztalhatjuk ezt Stockholmban is.

A gyaloglásokról jut eszembe, hogy Londonban, amikor az aszfaltot tapostam, tulajdonképpen otthon jártam. Évtizedekkel ezelőtt ugyanis kiszámítottuk egy olajbányász mérnökkel, hogy a Marghita környéki aszfaltkitermelés tetemes részét (a világ legjobb hangszigetelő tulajdonságokkal rendelkező aszfaltjáról van szó) Londonba küldték. Bagóért adták, hordónként néhány centért, mert kellett a valuta a kondukátornak. Kiszámítottuk, hogy már akkor olyan nagy mennyiségű aszfaltot prédáltak el, amellyel Románia összes útját, beleértve az erdei utakat is, aszfaltozhatták volna.

Így aztán nem kíméltük a londoni aszfaltot és a cipőnket sem, térdig legyalogoltuk a lábunk, hogy mindent lássunk, amit a kispénzű turistáknak illik megnézni. A British Múzeumban a legszívesebben tábort vertünk volna egy hétre, hogy mindent lássunk, amit a szorgalmas angolok a világ minden részéről összegyűjtöttek. Egyiptomi múmiákból és amerikai indián trófeákból kissé talán többet is a kelleténél. Annyi mindent láttunk, hogy rögtön elhatároztuk: Londonba érdemes vissza-visszatérnünk.

A Nyári történeteket következő számunkban folytatjuk

LUNDI MAGYAR KULTÚRFÓRUM
UNGERSKT KULTURFORUM I LUND

Tóték Lundban

Az idei őszi színházi előadás még a tavasszal kezdődött...

A beregszászi társulat vendégszerepléséről semmiképpen sem akartunk lemaradni, de amikor elvállaltuk a fogadásukat, még nem sejtettük, hogy hány buktatón kell majd átvergődnünk, amíg részesei lehetünk az utóbbi évek talán legszínvonalasabb előadásának, Örkény István Tóték című drámájának. Ami előtte történt, az is dráma volt, de azt mi "játszottuk" s egyáltalán nem volt látványos.

Június elején kezdtük el a szervezést s rögtön nagyot botlottunk, ugyanis a már megszokott faldsgårdeni helyiséget nem bérelhettük ki, mivel foglalt volt. Más helyiség után kellett nézni s megindult a kérdezősködés, telefonálgatás. Dolgunkat nehezítette, hogy mindez az iskolai évvárók hetében zajlott le. A keresgélés egyre idegesebbé vált, mivel csupán napok kérdése volt az iskolák bezárása. Sajnos, ez be is következett s mi ott álltunk egy vállalással, de megfelelő helyiség nélkül. Nehéz volt beletörődni a kudarcba, ezért a nyár vége felé újabb haj-

szá indult egy olyan terem felkutatására, amely megfelelne e színházi előadás lebonyolításához. Ezúttal több sikerrel jártunk, mivel a Polhemsskola nagyterme alkalmasnak tűnt, de ezzel még nem oldódtak meg a gondjaink.

Röviddel az előadás időpontja előtt jutott tudomásunkra, hogy a darab rendezése olyan követelményeket támaszt a teremmel szemben, melyek szöges ellentétben álltak az iskolai rendszabályokkal. Ez miatt a már aláírt szerződésünket visszavonták. Az alkudozások nem vezettek eredményre s úgy tűnt, hogy másodszor is és most már végleg elbukunk. Az előadás előtti napon déltájban még nem tudtuk, hogy végül is fogadhatjuk-e a beregszászi társulatot.

A délutáni órákban sikerült telefonkapcsolatot teremteni a művészekkel. Izgulva, a legrosszabbra felkészülve érdeklődtünk, hogy hajlandók-e eltérni az eredeti forgatókönyvtől s alkalmazkodni az itteni körülményekhez. Óriási megkönnyebbülése igennel válaszoltak.

Ilyen előzmények után léphetett fel Lundban először a Beregszászi Illyés Gyula Magyar Nemzeti Színház.

Vidnyánszky Attila rendezésében egy olyan játékot láthattunk, melyet végig élvezett a közönség. A nevetés csak az utolsó jelenetben dermedt néma csenddé.

A helység tűzoltója, Tót úr éli a maga csendes, talán unalmas családi életét, amikor hirtelen beegázol nyugalmukba egy idegbajos őrnagy, katonafiúk parancsnoka, aki a partizánoktól való krónikus félelmére keres orvoslást. Nyugalomra, aktív

Folytatása a 12. oldalon

pihenésre vágyik s ezt a vágyát hajszolja eszeveszetten, az örület határára kergetve a békés családot. Tótek abban a reményben, hogy fiuk sorsán javíthatnak, ha a tiszt kedvébe járnak, hajlandók a megalázást is elfogadni. (A darab pikantériája, hogy katonafiúk, akinek az előmenetele számukra oly fontos, hogy annak érdekében bármit képesek elviselni, már halott. Ők ezt nem tudhatják, mivel a helység kótyagos postása az emberbaráti szeretetét a maga sajátos módján tolmácsolva a rossz híreket nem kézbesíti a címzeteknek.) A téboly és végkimerülés határán – vagy már azon túl? – a tűzoltó elszánja magát a lázadásra, de rossz az időzítés. Idegei már annyira megviseltek, hogy tettét, annak következményeit, nem tudja józanul felmérni. Az elkerülhetetlen tragédia bekövetkezik. Ekkor merevednek meg a mosolygó, nevető arcok a nézőtér s dőbber rá a közönség, hogy amit látott, az nem vígjáték volt. Úgy a rendezés, mint a szereplők művészi teljesítménye maradandó élményt jelentett számunkra. Tudatosan nem emelek ki neveket, bár lehetne. Csapatmunka volt ez a javából! Egy feledhetetlen előadás, amely elfeledteti velünk a megelőző izgalmakat, gyötrődéseket és ismételten bizonyítja, hogy a közösség érdekében érdemes cselekednünk.

Szöveg és fotó: Boross Kálmán

Ha nem számítógépén,
www.hhrf.org/magyarliget
címen, hanem nyomtatott
formában óhajtja olvasni a dél-
svédországi magyarok ingyenes
családi lapját, kérjük, hogy a pos-
taköltséget küldje a
PG 404 86 10-2
bankszámlára
és mi postázzuk Önnek a lapot!

MAGYAR
Liget

Őszi műsortervünkről

Kedves Barátaink!

Az őszi műsortervünk kiküldése óta sok minden megváltozott, ezért most pontosítom az októberi rendezvényeink adatait.

Okt. 8-án 17 órai kezdettel Tar Károly és Boross Katalin beszámoltak volna az Anyanyelvi Konferencia munkájáról, célkitűzéseiről abból az alkalomból, hogy mindketten részt vettek annak nemrégien Komáromban lezajlott közgyűlésén, de nem volt kinek, ezért majd valamelyik szombaton kerítünk erre újra sort.

Okt. 9-én, vasárnap Somi József, a lund Városi Könyvtár dolgozója s egyesületünk tagja jóvoltából megismerkedhetünk a könyvtár kulisszatitkaival, a különböző szolgáltatásokkal, melyek között valószínűleg olyanok is vannak, melyekről fogalmunk sincs. Találkozunk 13. 30-kor a Vuxenskola előtt, vagy akinek az egyszerűbb, közvetlenül 14 óra előtt a könyvtár bejáratánál.

Okt. 15-én, szombaton 13.30-kor ismét a Vuxenskola előtt találkozunk, ahonnan kocsikkal megyünk a bjällerupi templomhoz. Ott találkozunk Pfeifer Iván helytörténésszel, aki rengeteg érdekességet gyűjtött össze szűkebb hazája múltjából. Körzetünk 3 középkori templomának különlegességeiről tart egy rövid bemutatót. Ne riadjon vissza az, akinek nincs kocsija, mivel biztosan utazhat valakivel.

Okt. 22 - főzőtanfolyam, utána zenés, táncos klubest, melyen önköltségi áron megkóstolhatjuk a főzőtanfolyam friss készítményét.

Okt. 27, csütörtök, 19 órai kezdettel nemzeti ünnepünkre, az 1956-os Forradalomra emlékezünk a Vuxenskola termeiben. Jánosi Antal, aki Juhász László történész szerint a minőségi televíziózás egyik utolsó mohikánja, két dokumentumfilmjét mutatja be (kb. 2x25 perc). Természetesen mindkettő témája a forradalommal kapcsolatos. Belépés ingyenes.

Okt. 29, 17:00 - klubest, melyen többek között egy a rádióban bemutatásra

kerülő hangjáték szerepeit gyakoroljuk. Jó hangú érdeklődőket várunk. Ennyit októberéről. Ne feledkezzünk meg a rendszeres gyermekfoglalkozásról sem vasárnaponként 10 órai kezdettel a Vuxenskola 2. emeleti termeiben.

Az irodalmi olvasóköri is megtartotta első összejövetelét.

Olvasunk...

(Beszámoló az olvasókörről)

Szeretettel várunk mindenkit.

Boross Kálmán

Megtartotta első összejövetelét az irodalmi olvasóköri. Jókai Anna Ne féljetek c. könyvéről beszélgettünk, amely az öregedésről szól. A könyv négy középkori főszereplője monológokban mutatja be élete, sorsa fordulatait a haláláig, az utolsó 20-25 évet. Hogyan éljük meg életünk utolsó szakaszában testünk, szellemünk, lelkünk változásait, zavarait, gyengeségeit vagy éppen gazdagodását, bölcsességét? Jókai Anna így ír minderről: "A fiatal lehet szétszóró és a maga szintjén mégis eredményes - az öregnek azonban szüntelenül összpontosítania kell. Az öregség nem nyugalom, hanem megfeszített akarat. Két mankónk: az önirónia és a bátorság. Energiánk pedig az eszközként használt szenvedés. A hova nem rajtunk áll. A miért az Isten titka. A hogyan a mi szabadságunk." A könyv kapcsán többször idéztük Szabó Magdát is. A résztvevők saját, közvetlenül megélt tapasztalataikat mesélték el. Tartalmas délután volt.

A következő találkozót december 4-én tartjuk. Témánk Szerb Antal *Utas és holdvilág*, valamint Wass Albert *A fúntineli boszorkány* c. regénye.

Minden érdeklődőt, olvasót szeretettel várunk!

Övergränsen RADIO

**LUND INVANDRARFÖRENINGARNAS
SAMARBETSORGANISATION**

99,1 FM

Magyar adás:

vasárnap 16:00-17:00

www.lifs.org

Merre tartanak a malmöiek?

(Részletek Szilasi Éva elnöki beszámolójából)

Hír: Szeptember 30-án rendkívüli közgyűlést tartott a klub tagsága.

- 2005 január 11-től saját klubhelységgel rendelkezünk
 - Márciusban beindítottunk néhány tanfolyamot: a mélyizom tornát, a tánc tanfolyamot valamint a Norbi update kurzusainkat. (A résztvevők száma folyamatosan csökken).
 - A szerdai ebédekkel is gond van: folyamatosan elapadtak a látogatók.
 - A szombati óvoda tervei sem valósultak meg a vezetőség elképzelései szerint.
 - Megtartottuk a Farsangi bálunkat
 - Színházi esttel emlékeztünk március 15-re.
 - Sikere volt a magyar-horvát ismerkedési estnek.
 - Bolhapiacunk részben kudarcba fulladt.
 - A 80-as évek estjén 57 tag és 11 nem tag vett részt.
 - Az Aradszky-estén 266 tagból 38 jött El, a nézők többsége klubbon kívüli volt.

- Tevékeny tagságra van szükség Rossz hagyomány, hogy Malmöben csak a bálolnak van közönsége.
 - Nem fogadhattuk a beregszászi színházat, mert ahhoz legalább 100 fizető látogatóra lett volna szükség.
 "Ennyi kudarc ellenére mégis itt vagyunk hogy megbeszéljük a továbbiakat. Mert vagy azt csináljuk, hogy időnként összejövünk szórakozni, beszélgetni, de akkor ehhez nincs szükség egy állandó helyiségre, vagy pedig aktívabbaknak kell lennetek. Hiszen az nem elég, hogy csak elvárásaitok vannak, de egyébként pedig nem csináltok semmit. Örömeztet sincs meg, ha nem veszitek ki a részeket a munkából. Mindnyájan a Hungaroclub működésének két legfontosabb céljára kellene gondolnunk:

1. Életben kell tartanunk magyarságtudatunkat.
2. Ápolnunk kell a magyar nyelvet, kultúránkat, valamint a magyar nemzet hagyományait.

A Hungaroclub sorsa 2005 november 1-től

Őszre is tervezünk programokat, többek között Nosztalgia Kávéház címen klubestét szeretnénk tartani. A tanfolyamainkkal viszont kevésbé állunk startkész állapotban, a tanfolyamvezetők visszamondták a kurzusok megtartását, a szerdai ebédeken kívül nem tudunk mást folytatni. A vezetőség megszavazta a klubhelység felmondását október 1-től, ami azt jelenti, hogy nincs állandó klubhelységünk. Keressük az új helyiséget.

A tagság három részre oszlik:

- Idősek
- Fiatalok
- Akik közösség kedvelők, akik minden összejevetelen jelen vannak.

Amikor elindultunk büszkén vallottuk, hogy klubunk minden generáció igényét szeretné kielégíteni. De jelenleg úgy néz ki, hogy túl nagy fába vágtuk a fejszénket. Nehéz úgy örömteljesen dolgozni, ha mindenkor csak kritikát kapunk.

Azt is konstatálnom kell, hogy sajnos csak az idősek részéről jön a legtöbb kritika, mind a zenével, mind a vacsorákkal, mind pedig a programjainkkal kapcsolatban. Ebből le kell vonnom azt a következtetést, hogy az együttműködés nem megy mindhárom csoporttal.

Úgy érzem most kell felvetnem a szétválás lehetőségét. Ha nincs annyi megértésünk egymás iránt, hogy elfogadjuk az egymás közötti korkülönbséget, az ezzel járó zenei stíluskülönbségeket és sok minden mást, akkor talán az lenne a legésszerűbb megoldás, ha nem egy, hanem két klub működne a továbbiakban. Lenne az idősebbek és a fiatalok klubja. Természetesen mindenki szabadon választhatna, hogy melyik klubban szeretne tag lenni. Ezzel valószínűleg megoldódna sok gond, viszont megnőne a távolság is közöttünk.

Természetesen ez csak egy lehetőség, szívem szerint azt szeretném, ha minden maradna, úgy ahogy van, csak nagyobb megértéssel, segítőkészséggel és toleranciával egymáshoz.

A klub őszi műsortervéből:

- Október 21—Emlékezés 1956-ra
- November 12—Nosztalgia Kávéház –nyitó rendezvény
- November 26—Katalin bál
- December 3—Mikulás ünnepség
- December 10—Nosztalgia Kávéház
- December 31—Szilveszteri mulatság

Részletes tájékoztatás a klub vezetőségének címén és honlapunkon.

Ismét elment közülünk egy igaz magyar

Az igaz magyar:

Miklós Kornél,

gyémántdiplomás ludovikás katonatiszt, malmöi lakos.

Tüzértisztként kezdte katonai pályáját 1943-ban, édesapja nyomdokába lépve, aki ezredesként a Nagyvárad Hadapród Iskola rektora volt.. Mindkettőjüket politikai okokból bebörtönözték.

1956-ban kénytelen volt elhagyni hazáját. Svédországban gépészmérnök lett, a Nobel-gyárban ellenőrzőként dolgozott betegnyugdíjazásáig. Hányatott élete miatt sokat betegeskedett.

Szeretett és tudott sakkozni. Dél-Svédország többszörös bajnoka volt. Sakkszeretét átadta gyermekeinek is. Júlia lánya svédországi ifjúsági bajnok.

Magyarországon halt meg 83 éves korában.

Nyugodjék békében.

Szalontai Éva

HÍREKHÍREKHÍREKHÍREK

*

Sulyok Vince költő, műfordító *Tegnapodban élsz* című verseskötete felkerült a világhálóra, s a mek.oszk.hu oldalon olvasható.

*"Elszállt óráiddal, múltaddal
élhetsz csak, amíg élsz,
s ha tán nem is akarnád: mádban is
a tegnapodban élsz!"*

*

A **Magyar Köztársaság** nagyköveti rezidenciáján 2005. augusztus 17.-én tartott irodalmi teadélután vendége **Fázsy Anikó**, a NAGYVILÁG című világirodalmi folyóirat főszerkesztője volt. A beszélgetést Kovács Ferenc vezette. A háziasszony Krausz Judit volt.

E napon fogadták az **IFLA** (a világ könyvtáros egyesületeinek nemzetközi szervezete) oslói konferenciáján résztvevő magyar delegáció tagjait is egy tea melletti kis kötetlen beszélgetésen.

*

A **Norvég-Magyar Egyesület (NUFO)** szervezésben augusztus 19.-én az Eikeli templomban kórus- és orgonakoncertre került sor. Tatabánya város felnőtt vegyes kórusa és három orgonaművésze adott műsort.

*

A **norvégiai Magyarok Baráti Köre (MBK)** Szent István-napi ünnepségén a 48 tagú komlói Kodály gyermekkórus szerepelt. A műsor után a Magyar Köztársaság oslói nagykövetsége adott fogadást.

*

Szeptember 2.-án Koltai Róbert *Világszám!* című filmjét mutatta be a Cinemateket (Filmens Hus, Lillebil terem). Az oslói ősbemutatón Bogya István vendégeként részt vett **Koltai Róbert**, a film rendezője, akivel a vetítés után rövid beszélgetésre találkozhatott a közönség. Filmrendezései: *Patika* (1993), *Sose halunk meg* (1993), *Szamba* (1996), *A miniszter félrelép* (1977), *Ámbár tanár úr* (1998), *Csocsó, avagy éljen május 1-je* (2001), *Világszám! – Dodó és Naf-talin* (2004).

Filmjeinek közös vonása a hétköznapi emberének ábrázolása. Az embert mutatja be, aki néha nyer, de legtöbbször veszít az élete során. Akit lehet szeretni vagy nem szeretni, de a hite, az optimizmusa és a humora mindig

*

Elindult egy lány címmel színpadi előadásra került sor szeptember 17.-én a norvégiai Magyarok Baráti Köre (MBK) szervezésében. A darab Párkány László könyve nyomán készült, s Tolnay Klári életének egy konkrét epizódjáról szól.

Szereplők:

Rózsi: Kara Tünde
Mater Henrich:
Kautzky Armand

Rendezte:

Pozsgai Zsolt

Tolnay Rózsi - művésznevén Klári - tizenhét éves, és a n y í r e g y h á z i Angolkisasszonyok Iskolájának tanulója. L e g k e d v e s e b b tanára - az egyetlen férfi tanár - Henrich vele marad egy karácsony előtti este, mert Rózsi szülei

forrása annak, hogy újra és újra neki merjen menni az élete során eléje tornyosuló gondoknak, feladatoknak, és persze néha örömök is érik.

*

Másnap, az oslói Magyarok Baráti Köre (MBK) rendezésében, Koltai Róbertnek önálló kabaréestje volt.

nem tudnak a lányért jönni, hogy karácsonyra hazavigyék. Mater Henrichnek a fiatal lány felvázolja az elképzelt jövőt, megosztja vele terveit a jövőjére vonatkozóan mit látott, mit érzett akkor a tehetségéből az a tizenhét éves lány? És mi valósulhatott meg belőle? Erről szól az emberi érzésekből szőtt történet...

Miért pont Norvégia?

Budapesti skandinaviszta diákként számtalanszor adódott már alkalmam válaszolni erre a fogas kérdésre. Mert bizony magyar és norvég fülnek egyaránt meglehetősen furcsán hat, hogy valaki Magyarországon norvég nyelv és irodalom tanulására adja a fejét, mindezt ráadásul egyetemi szinten.

A válasz a kérdésre eléggé összetett. Ahány diák, annyi történet. én a magam részéről még valamikor kamaszkoromban veszttem el a norvég táj és történelem misztikumában. Innét mondhatni egyenes út vezetett a skandinavisztika szakra. Az első év után pedig lehetőségem nyílt egy évet eltölteni egy norvég népfoiskolán, Telemarkban.

Hirtelen formát öltöttek az álmok. Hiszen egészen az első találkozásig Norvégia olyan távolinak és elérhetetlennek tűnt. Egy ország, amiről sokat olvastam és tanultam, mégis idegennek éreztem, mert hiányoztak a személyes élmények. Képzelet, álmok és a valóság közt pedig olykor éles határ húzódhat.

Már a nagy utazás előtt is hallottam a skandináv népfoiskolákról, tudtam, hogy rengeteg norvég nyelvjárás létezik, sőt azt is, hogy ez gyakran nemcsak a külföldieknek, hanem maguknak a norvégoknak is problémát okoz. Hallottam a barnasajtról, és tudtam, hogy vonattal csak Bodøig lehet közlekedni. De mindez csak elmélet volt, száraz tudás a fejemben. Adatok tartalom nélkül.

A népfoiskolát a norvégok az élet iskolájaként tartják számon. Egyetértek ezzel a gondolattal. Egy 19 éves fiatal számára szinte nincs is ideálisabb állapot, minthogy népfoiskolás legyen. Minden téren kipróbálhatja magát és bizonyíthat ezalatt az év alatt, legyen szellemi vagy fizikai kihívásról szó. Mindenki másra használja ezt a paradicsomi állapotot, a kulcsszó pedig a szabadság, lelki és szellemi téren. Iskolatársaim között akadtak vagány,

rengeteg szórakozást igénylő emberkék, kreativitásukat kiélni vágyók (akár kézimunkában, akár ének-zeneben, színészkedésben, illetve táncban), elmélkedésre, mélyebb önismeretre vágyók, útkeresők. Az iskola pedig mind erre lehetőséget adott elhivatott tanáraival, gazdag órákinálattal, és legfőképp egészséges szellemiségével, ami Sandemose Jante-törvényének fordítottjaként is felfogható. Hidd el, hogy vagy valaki!

Én is gazdagodtam. Rengeteg olyan dolgot próbálhattam ki, amit otthon valószínűleg nem kezdeményeztem volna. Vadonban főzőcskézttem, faliszönyegetek szőttem, megtanultam kötni, amiről pedig eleinte azt gondoltam, hogy egy letűnt kor unalmas maradványa, táncolhattam az iskola saját zenés darabjában, amivel Oslóba és Kristiansandba is ellátogattunk egy kisebb turné keretében. A hőszobrászatról nem is beszélve. De, ami ennél is fontosabb, olyan barátságokat köthettem, amik kiállták az idő próbáját. Részei lettünk egymás életének a nagy távolság ellenére is, s ez mindig jó érzéssel tölt el. Norvégia pedig immáron a "másik" otthonomná nőtte ki magát. Egy olyan helyé vált, ahová mindig visszavágyom, amikor pedig visszatérek, mindig tudom, hogy jó helyen vagyok. Biztonságban. Maga az élet persze itt sem mindig fenéig tejfel. Mégis, itt könnyebb elhinni, hogy mindenre akad valami megoldás, hogy segítenek az emberek, bármilyen szituációba is kerülök.

Tudom, hogy ez a pozitív töltet, a türelem, amit megtapasztalok a norvég mindennapokban, nem csak a szerencsés génállománynak köszönhető. Nem árt hozzá a szilárd szociális háttér vagy a földrajz adta sajátosságok sem. Hiszen a norvégok nem sietnek. Megszokták a nagy távolságokat, tudják, hogy minden időbe telik. És ezt a filzófiát az élet egyéb területén is lelkesen követik.

Egy év népfoiskola, fél év au pairkedés, három hónap nyári munka után ismét itt vagyok Norvégiában, most épp Trondheimben. Európai skandinaviszták számára többféle norvég ösztöndíj is megpályázható. Ez a trondheimi egy hónap a Norvég

Külügyminisztérium "ajándéka", amit a norvég irodalomból írandó szakdolgozatomhoz használhatok fel. Ez egy köztes állapot. Trondheimi diák lettem, de nem járok be órákra, hiszen ittlétem fő célja a kutatás és az olvasás. Mindenesetre így is adódik bőven alkalmam kellemes benyomásokat gyűjteni akár a városról, akár az egyetemről.

A legfontosabb alapélmény az egyetemi élet kitűnő szervezettsége. Az ember azt gondolná, hogy külföldi hallgatóként eleinte esetleg nehézségeket okozhat a beilleszkedés. De erről szó sincs! Már megérkezésem előtt kapcsolatba léphettem több önkéntessel, norvég és nemzetközi egyetemistákkal egyaránt, akik mind azon dolgoznak, hogy minden egyes új ember a lehető leggyorsabban megtalálja a helyét ebben a norvég viszonyokat tekintve nagy városban. A legszimpatikusabb az úgynevezett "buddy-program", amelynek keretében érdeklődési kör alapján kapnak az "idegenlégiosok" norvég segítő-barátot, aki egy kicsit a gondjukat viseli, bevezeti őket az itteni életbe, szokásokba.

Szeretek felsétálni az egyetemre. Olyan mintha egy kisebb túrát tennék, mert a bölcsész kar a város szélén, dimbes-dombos vidéken terül el. Friss levegő, burjánzó természet és általában esőfelhőkkel borított ég. A város, a környék békés és hangulatos, az egyetemi élet pedig pezsgő és sokrétű (koncertek, egyetemi hetek színdarabbal megfűszerezve, társasjáték-klub, keresztyény-klub, hétfői túrák az egyetem vikendházához, és még sorolhatnám).

Teljesen mindegy, hogy mennyi időre látogatok Norvégiába, illetve, hogy diákként, turistaként vagy dolgozóként teszem-e ezt. A legerősebb benyomás mindig ugyanaz: a norvégok bizony megadják a módját, legyen bármiről is szó. Tudnak és szeretnek élni. A sokszor zordon időjárás, az őszi szürkeség és a téli sötétség ellenére is. Egyáltalán nem csodálkozom egy régi skandináv útikönyv allításán: a szívós norvégok!

Talán pont emiatt esett az én választásom Norvégiára.

Gangl Orsolya
Trondheim, 2005. szeptember

Kréta

Diákmagazin

Tisztelt Szerkesztőség!

Nagy örömmel találtuk meg a Magyar Liget című újságot, a dél-svédországi magyarok családi lapját az Interneten. Együttműködésüket szeretnénk kérni, ezért engedjék meg, hogy először röviden bemutatkozzunk.

Szervezetünk, a PEOPLE TEAM Alapítvány, hosszú évekkel ezelőtt kötelezte el magát a gyerekeknek, fiataloknak (8–18 éves korosztály) szóló tevékenységek mellett. Ennek a korcsoportnak szervezünk több mint tíz éve nyári bentlakásos tábort, ugyancsak ennek a korosztálynak jelentetjük meg 2002. decembere óta az ingyenes, 130.000 példányban megjelenő KRÉTA Diákmagazint, melyet országosan, iskolák bevonásával terjesztünk. A KRÉTA – melynek cikkei részben diákújságírók tollából születnek – célja, hogy színvonalas, tartalmas médiumként tájékoztassa és szórákoztassa az általános és középiskolás korosztályt. A nyomtatott újság mellett – a XXI. század elvárásainak megfelelően – annak naponta frissülő webkikötőjét, a www.kretamagazin.hu oldalt is működtetjük.

Szeretnénk felhívni figyelmüket a gyerekek számára Kecskeméten szervezett nyári bentlakásos táborunkra is. 1990 óta szervezünk bentlakásos nyári gyermektáborokat. Az idők során a délelőtti választható programok száma nyolcra bővült: nyelvek, számítástechnika, lovaglás, színjátszás, média-kommunikáció, csillagászat, sport és képzőművészetek (a délelőtti tőket a gyerekek az előzetesen kiválasztott tematikájú foglalkozásokon töltik, nyelvet tanulnak, színjátszás vagy média órákon vesznek részt stb.).

Évente kb. 1000 gyerek nyaral velünk és évről évre nő azoknak a gyerekeknek a száma, akik a határon túlról (Franciaországból, Németországból, Szlovákiából, Ausztriából) érkeznek. Tapasztalatunk szerint a Magyarországon töltött időszak nemcsak nekik jelent maradandó élményt és lehetőséget egy másik ország (és kultúrája) megismerésére, hanem a Magyarországon élő gyerekek is sokat tanulnak tőlük és segítségükkel arról az országról, ahonnan érkeznek.

A tábor lehetőséget nyújt arra, hogy a gyerekek egy másik országot, kultúrát jobban megismerjenek, és új barátokat szerezzenek.

2005-ben a Burgenlandi Magyar Kultúregyesület szervezésében, az Illyés Közalapítvány támogatásával, 12 fiatal és három felnőtt kísérőjük vett részt tematikus (média-kommunikáció és színjátszás) táborunkban. E határon túli egyesülettel való együttműködésünk adta az ötletet, hogy keressünk meg további határon túli magyar szövetségeket, szervezeteket, családokat. Ennek aktualitását az is alátámasztja, hogy 2005-ben már a magyart mint idegen nyelvet is lehetett tanulni. Korábban a külföldről érkezett gyerekek a többiekhez hasonlóan angolt, németet, franciát, számítástechnikát tanultak, vagy lovagoltak. Idén azonban már komoly igényként jelent meg, hogy a „spontán magyar tanuláson túl” az eddig hagyományosan oktatott angol, német és francia mellett a magyar mint idegen nyelv is kapjon helyet. New Jersey-től Szingapúron át több európai országból, pl. Belgiumból, Franciaországból, Németországból, Svájcban érkeztek táborozóink. Voltak olyanok, akik életük első magyar óráin nálunk vettek részt.

Levelünkkel azért kerestük meg Önöket, mert támogatásukat és együttműködésüket szeretnénk kérni törekvésünkhöz, hogy táborunk híre minél több külföldön élő magyar családhoz eljusson, mivel a végül minket megtaláló szülők gyakran említik, hogy több nekifutásra találtak csak egy olyan magyarországi gyermektábort, ahol szervezett oktatás keretében tanulhatnak gyermekeik magyarul. Ezért szeretnénk mi magunk is aktívan keresni mindazokat a családokat, akiket érdekelhet táborunk.

Örömmel mutatkoznánk be Önöknek ennél is részletesebben (a táborunkban készült CD-vel, részletes tájékoztatókkal), amennyiben úgy érzik, hogy az általunk szervezett programok érdekelnék olvasóikat.

Kérjük, látogassanak el táborunk honlapjára (www.peopleteam.hu).

Abban a reményben, hogy levelünk felkeltette érdeklődésüket,

figyelmüket megköszönve és válaszukat várva,

üdvözlettel: Zubovics Katalin

www.kretamagazin.hu

Mobil: 36(30)954.88.38

E-Mail: kata@peopleteam.hu

Telefon és fax: 36(1)275.75.76

Nyelvi és PC táboraink WEB oldala:

www.peopleteam.hu

Hunglish

Ha nem vigyázunk svédül is ilyenformán zagyválhatunk:

Hówhite és the seven törps

Hole volt, hole nem volt, lived egy king meg egy queen. Egy day, nekik lett egy daughter. Her haja volt mint ében, s her skin like hó. Így lett her name: Hówhite.

Mindenki volt happy, de a queen meghalt in TBC. Hówhite's apja lett nagyon sad and Hówhite too. But nem sokkal after the king gondoled that: Kell feleség to me!

So after pár hét, the king megérkezedett with egy nő. She lett a new queen. But jött influenza so the king elpatkoled too.

Maradt hát Hówhite és the mostoha. The mostoha was very gonosz and she had a tükör.

She often kérdezte a tükört:

My tükör, my tükör tell me: I'am the legszebb or nem?

Erre a tükör: You are so-so, but Hówhite is szebb, mint you!

Erre a mostoha very angry lett.

Felbéréled a vadász to kill Hówhite. But the vadász's szive was lágy as méz, so he nem tudta kill Hówhite. Hówhite így stayed in the erdő, where sok állat van.

Hówhite találed egy house, ami was very kicsi. Be is mened és rögtön el is slepted. End of the day, the törps coming haza, és they látják that valami nem O.K.

They with ész like Colombo's rájöttek, hogy one itt valaki. erre már Hówhite is felébreded és fast elmondta me az ő troubleja.

A seven nyomorék befogadni Hówhite, hogy majd she cook and takarít rájuk.

Meanwhile the gonosz mostoha rájött, that Hówhite még lives.

Főzött gyorsan almakompót, with méreg, hogy kill Hówhite with saját kezűleg.

Másnap the törps went to bánya for arany, and Hówhite was left egyedül. Aztán came the gonosz mostoha, mint egy granny, with the almakompót and said to Hówhite:

You voltál with me me so kedves és adtál water to me, hogy now én give you kis almakompót.

So, hát Hówhite meg is ate it, and meg is dögled tőle.

When the törps arrived at házuka, they láted Hówhite is halott.

Their szívük were zokoging, and they építetted big -big koporsó with üvegfedél, to beletenni Hówhite. Then came the királyfi on fehér horse and csókoled Hówhite on ajak, mert he was kicsit necrophil, but Hówhite feléleded a meglepítől.

The törps heart hypertrophysaled from the öröm and the királyfi felültetted Hówhite on his fehér horse and they elmened a lemenő nap felé.

The törps were very boldog, mert know that the mostoha lebecskázed hazafelé menet egy big stoneról.

And mindenki volt happy, and lived happy, míg come the pesthis.

Egy nagypapa feljegyzései

Szépírás

Első unokám érdeklődésének köszönhetően, mielőtt megkezdte volna a tanulást a svéd iskolában már írt magyarul, mert leveleznie kellett a vele egykorú otthoni rokonainkkal, barátaival. Tanításánál az általam kedvelt magyar iskolákban szokásos „zsinórírást” tanítottam neki, amelynek dundi betűi nemcsak hogy szépek, de kitűnően olvashatók.

Ki gondolta volna, hogy ebből baj lehet. Az történt, hogy első osztályos szigorú tanítónőjét nem érdekelte unokám megszerzett tudása, megtiltotta, hogy megtanult betűit használja. Úgy enyhítettem a helyzeten, hogy azt magyaráztam unokámnak.

Rengeteg sok szép virágot ismerünk, mindenik szép, érdemes minél több-félével megismerkednünk.

Később, talán harmadikban vagy negyedikben az iskola engedélyezte, hogy saját kedvelt betűiből alakítsa sajátos írásmódját. Azóta a hurkolt cirkalmas r betűt és a kövér s- et használja, és amikor diktálaskor szépírásra szólítom fel, a karika alapú zsinóros betűket használja.

Második unokám hat éves - szorgalmas leányzó - szebben ír, mint a bátya, olyan ügyesen görgeti egymásmellé az egymáshoz hasonló betűket, hogy élvezet nézni. Tanulva az előzőekből, a magyar kisvonalas munkafüzet mellé előkészítettem a svéd iskolákban használatos írott betűmutatót. Előbb eszerint tanítom írásra, de amennyire lehet párhuzamosan tanulja a magyar szövegekhez sajátosan jól illeszkedő zsinórírást is.

Az ilyen kis dolgokban is iránymutató az általános szabály: nem beolvadnunk, hanem sajátosságainkat megtartva beilleszkednünk kell!

Egy kedves kis nyári emlék

A "leghosszabb" magyar mondat, ami visszafelé is ugyanaz:

*Kis erek mentén,
láp sík ölen, oda van a bánya rabja,
jaj Baranyában a
vadon élő Kis Pálnét nem keresik.*

Na ezt csinálja utánunk bármilyen nyelv!!!

Aa	Bb	Cc	Dd	Ee	Ff	Gg	Hh
Ii	Jj	Kk	Ll	Mm	Nn	Oo	Pp
Qq	Rr	Ss	Tt	Uu	Vv	Ww	Xx
Yy	Zz	Åå	Ää	Öö			

dr Békássy N. Albert ER

Lovagok, lovagrendek

A hit védelmezői és a rászorulókat segítői - "pro fide et pro utilitate hominum"

A Jeruzsálemi Keresztelő Szent Jánosról elnevezett Ispotályos Lovagrend

Ordo militiae S. Johannis Baptistae hospitalis Hierosolimitani egyházi lovagrend hivatalosan 1099-ben alakult meg Jeruzsálemben, Johannita Lovagrend néven. Feladatuként a betegek ápolását és szentföldi zarándokok védelmét jelölte ki. Tagjai az első keresztes háborúban győztes lovagok és a jeruzsálemi Szent János kórház ispotályos szerzetesei. II. Pascal pápai bullájával jogi elismerést szerzett és 1113-ban szerzetesrenddé alakult, védelmi szerepe erősödött. A rend a palesztíniai Akkon elestével (1291) Rodoszra települt (1310); a törökök 1522 Rodoszt elfoglalják: ekkor tovább költöznek Máltára, ott államalapításra kerül sor. A szigetet 1798-ban Napóleon szerzi meg és megszünteti a rend szuverenitását. A XIX. században karitatív céllal újjászerveződik.

Az első johannita rendház és ispotály 1147-ben jött létre Magyarországon és a lovagrend a XIII. század elején telepedett le. 1241-ben a Muhi csata színhelyéről johannita lovagok menekítették IV. Bélát a dalmát tengerpartra. A török hódítók a XVI. és XVII. században kiűzték a lovagokat és rátették kezüket a Rend legtöbb magyarországi birtokára.

A katolikus nemesekből álló Szuverén Máltai Lovagrend az egyetlen olyan lovagrend, mely egyben megmaradt szerzetesrendnek is. Máltai államalapításuk óta mindmáig "Máltainak" nevezik, noha székhelye 1834 óta Rómában van. A rendtartományt 1928-ban Magyar Máltai Lovagok Szövetsége néven újraalapították, majd 1945-ben, amikor a magyar állam megszüntette a lovagrend tevékenységét, a lovagok emigrációba vonultak. Apor Vilmos áldott emlékü győri mártírpüspök személyében 1997. november 9-én először avattak boldoggá magyar máltai

rendtagot. A magyarországi Máltai szövetség 1996-ban tette át székhelyét Rómából Budapestre.

A **Johanniták a máltaiak protestáns ágazatát képviselik** azzal, hogy a XVI. században elfogadták a reformáció tanait s a katolikus máltakkal együtt jelentős szerepet játszottak a magyar történelemben. A protestáns ág német nyelvterületen 1350-ben alakult Balley Brandenburg (porosz) rend úrmester vezetése alatt áll. E tartományi rend önállóságát IV. Friedrich Wilhelm porosz király 1852-ben, a Westfáliai békekötéskor megerősítette és a rend úrmestere mindmáig a Hohenzollern királyi ház egyik hercege. Németországon belül különböző tagozatai vannak, mint pl. a bajor, porosz, rajna-westfáliai, stb. Nem-német ajkú tagozatai a Francia, a Svájci, az Osztrák, a Finn és a Magyar. Ez utóbbi három altagozatba szerveződik úgymint a Kárpát-medencei, Nyugat-európai és Tengeren túlba. Ezek tagjai ma lelki-szellemi lovagok, rendes, jó háttérű protestánsok, akiknek kötelessége tevékenyen részt venni a magyar protestáns egyházi munkában. Így a magyar protestáns egyházi szervezetekben mindenütt jelen voltak – ill. vannak. Olyan hívő protestáns és a közjó iránt elkötelezett szellemiségű humanisták, akik a sérültek és betegek istápolását tekintik szabad idejükben fő feladatuknak s így tevékenységük elsősorban az emberszereteti munkára terjed ki.

A Johanniták Magyar Tagozata megalakulásától napjainkig

Békés vármegye főispánja **báró Feilitsch Berthold** kezdeményezésére jó 80 éve, 1924-ben jött létre, a Balley-Brandenburg rendtartomány magyar ágaként. A Rend Magyarországon a Má-

sodik Világháború után több mint négy évtizeden át be volt tiltva, csak külföldre menekült tagjai működhetek. 1990-ben újraalakult és erőteljes fejlődésnek indult a Magyarországi – pontosabban Kárpát-medencei – Altagozat. Ma már túlnőtt a két külföldi Altagozaton. Ez képezi a Magyar Tagozat jövőjét. Fő feladatuként továbbra is a krisztusi hit védelmét és a rászorulókat segítségét jelölte meg **Kacsóh Balázs**, a rend magyar tagozatát vezető budapesti kommandátor a 2004. évi lovagi napok alkalmából rendezett sajtótájékoztatón. A ma száz főt meghaladó Magyar Tagozat – a finn, francia és osztrák tagozatokhoz hasonlóan – a Balley-Brandenburg német protestáns rendtartomány része. Nagyságban a második Altagozat a Nyugat-Európai, amelyet **Gyarmathy György** professzor vezet. Hozzá tartoznak a svédországi lovagok is: **Simonffy Gyula** mérnök és **Békássy N. Albert**, gyermekgyógyász – a Nyugat-európai Magyar Református Lelki gondozó Szolgálat világi elnöke. **Zrínyi Miklós**, az egykori szigetvári hős is a Johannita rend tagja volt, **Tőkés László** református püspök jelenleg a német rend tagja. A magyar rend soraiban tudhatja még **Harmati Béla** evangélikus püspököt, valamint **Varga Mihály** és **Németh Zsolt** politikusokat. Br. Feilitsch Berthold kommandátor utódja – ifj. Horthy István apósa, **Edelsheim-Gyulai Lipót** (Salzburg 1863 – Bp 1928) lett, aki 1882-től báró, 1906-tól gróf főrendiházi tag, a budapesti tudományegyetem jogi doktora és festőművész. Örökös tagja volt a főrendiháznak, majd a felsőháznak. Fiatal korától tevékenykedett az emberbaráti mozgalmakban. A Budapesti Szünidei Gyermektelep Egyesület (1884), a Fehér Kereszt Lelenház Egyesület (1885) egyik alapítója és al- ill. másodelnöke; 1906-ban megalapította az Országos Gyermekvédő Ligát. Ezt követően a hazai társadalmi gyermekvédelmi intézmények élethossziglani főfelügyelője, a pestvidéki törvényszék

területén szervezett fiatalok büntetését felügyelő bizottságának elnöke. Az I. világháború idején a Vöröskereszt Egyesület egyik vezetője volt.

A Második Világháború után nem csak megítélte a Lovagrendet, de létét is megkérdőjelezte. Hitler hatalomra jutásával okozott szellemi és lelki kataklizma miatt a svédek kiléptek a Balley-Brandenburgi tartományi szervezetből, a hollandok pedig, a háború után. A Balley-Brandenburg tartományi rend 1945-ig fenntartotta a *nemességi származás* követelményt, de akkor ejtette - bár a hollandok továbbra is kifejezetten, a svédek pedig, ki nem mondva, de a gyakorlatban ma is fenntartják. A svéd johannita tagozat *Johanniterordens i Sverige Riddarförbund* néven alakult 1920-ban és első kommandátora gróf Walther von Hallwyl volt.

A Világháborút követő por- és habmúból **Kibédi Varga Sándor** (teljes nevén: lófő Kibédi és Makfalvi Varga Sándor) világszerte újra életre hívta a Johannita rend magyar tagozatát s annak kommandátora lett. Erdélyben, Szentgericén született 1902-ben, a szegedi és a budapesti-, majd 1951-től a müncheni egyetem hungarológia tanára volt, 1986-ban Münchenben halt meg. A kolozsvári Református Kollégiumban tanult. Ismert Kant-szakértő, aki a Kolozsvári Filozófiai Iskola, a XIX. század vége és a XX. század első fele önálló magyar bölcséleti mozgalmanak egyik nagyjelentőségű, nemzetközi kisugárzással rendelkező képviselője volt. Filozófiai munkássága elsősorban az ismeretelmélet és az értékelmélet területén folyt le. Meggyőződése, hogy a végső igazságok túl vannak a tudományos filozófia határain és csak a hit által megragadható keresztyén igazságokban találhatók meg. Kibédi Varga Sándor utódja **Fáy Ge-deon** ősi nemesi család sarja, bölcs, szelíd és mélyen keresztyén, igazság-szerető jogászdoktor lett. Münchenből vezette a tagozatot, ahol a Szabad Európa Rádió református rovatának hit-tudományi szerkesztője volt és többnyelvű fordítóként is működött. Őt **Vermes László** genfi egyetemi tanár követte, aki az ENSZ párisi UNCCD szakértője volt. Kommandátorsága alatt kezdődött a Magyarországi Johannita Rend újraépítése és a 90-es évek derekán szerződést kötött a Magyar Köztársasággal.

A magyar tagozat kommandátora falkáját **Kékessy Dezső** vitte tovább.

Tösgyökeres magyar református földbirtokos család sarja, rendkívüli és meghatalmazott magyar nagykövet. Családostul az '56-os menekültekkel a francia Svájcba, a nyugati református Rómába - Genfbe került, ahol biológus oklevelet szerzett. A rendszerváltás után német feleségével és 3 gyermekével ismét Magyarországon él. Utódjául a Tagozat jogi lovagjai **Kacsóh Balázs** mérnökvállalkozót választották, akinek súlyos egészségi gondokkal beárnyékolta kommandátorsága alatt nagy lendületet vett a Segítőszolgálat és megerősödtek a személyi kapcsolatok a Rendi Központ felé. Végül ide kívánczik Kékessy credo-ja, aki hivatásnak tartja reformátusnak lenni a mában. Max Weber idézi: a XVI. században a reformátusok átértékelték a pénzhez való viszonyt. Bizony-bizony, nem kell arra úgy tekinteni, mint egy tisztességtelen foglalkozásra, amit csak úgy oda kell dobni böszörményeknek, örményeknek, hanem ezzel életre foglalkozni kell, ezzel száfarkodni kell, ezt isteni ajándéknak kell tekinteni. Ezt működni látta Genfben. Genf protestáns hagyományú város, patrícus családok, bankár családok, reformátusok, és látta, hogy ezek hogy élnek. Ezek rendkívül gazdag emberek, és rendkívül visszafogottan, polgári módon élnek. Nincs ott dözölés, nincs ott fölösleges luxus. Annyi luxus van, amennyi mondjuk a munkájukhoz szükséges. "Gyakran megfordul ez a fejemben, hogy akinek a Jóisten tehetőséget adott, az száfarkodjék jól a tehetőségével. Azt hiszem, ez teljesen református megközelítés. Vegye le saját magát a piederstárlól és tekintse minden sikerét úgy, hogy az az isteni kegyelemnek köszönhető".

FORRÁSMUNKÁK LISTÁJA

Vajda Tamás: A Német Lovagrend szentföldi és erdélyi szereplése <http://sik.szepe.hu/KIADVANY/kol3/lovagl.html> 2. Setton, Kenneth M., general ed. *A History of the Crusades*. vol. 1. The First Hundred Years. Ed. Marshall W. Baldwin (1955); vol. 2. The Later Crusades. Ed. Robert L. Wolff (1962); vol. 3. The Fourteenth and Fifteenth Centuries. Ed. Harry W. Hazard (1975); vol. 4. The Art and Architecture of the Crusader States. Ed. Harry W. Hazard (1977); vol. 5. The Impact of the Crusades on the Near East. Ed. Norman P. Zacour and Harry W. Hazard (1985); 2nd ed. Madison: University of Wisconsin Press, 1969-1989. 3. Zöllner, Walter. *A keresztes háborúk története*. Budapest: Kossuth Könyvkiadó, 1980. 4. Johanniter und Malteser" - Die Geschichte des Ritterordens - Erle Bradford - 1983 - Universitas.5. Der Johanniter-Orden. Der Malteser Orden" 1988 - Wienand Verlag - Köln

6. A Szent Janos Lovagrend Története Magyarországban" br. Radvansky Antal - 1986 Páris 7. A Magyar Máltai Lovagok Szövetségének emlékkönyve - 1928-1978" 1978 Roma 8. The Orders of Saint John" Guy Stair Sainty - 1991 New York. 9. A Johannita Rend Lovagjai - 1854-1987" Dr. Vajay Szabolcs - 1987 Budapest.10. Johanniter und Templer; E. Stachle; Weishaupt-Verlag, Gnas i. Österreich, 1998 11. Ribbe, Wolfgang & Schmädeke, Jürgen; Kleine Berlin-Geschichte; Stapp Verlag 12. Die Johanniter - Verbandszeitschrift; Beta Verlag, 1995 - 2001; div. Artikel aus der Rubrik "Aus dem Orden" 13. Großer Bildatlas der Kreuzzüge; J. Riley-Smith; Herder-Verlag, Freiburg im Breisgau, Basel, Wien, 1992 14. Berlin-Neukölln - seine Geschichte und Denkmale; Rixdorf; Bezirksamt Neukölln von Berlin (Herausgeber); Oktoberdruck 15. Berlin und seine Wappen; Werner Vogel; Ullstein Verlag, Berlin, 1987 16. In Rixdorf ist Musik - Heft 1: Kleiner Streifzug durch Neuköllns Geschichte; Bezirksamt Neukölln von Berlin (Herausgeber), ca. 1985 17. Die Mark Brandenburg - Heft 16: Ritterorden und Ordensritter in der Mark Brandenburg; Lucie Großer Verlag, Berlin, 1995 18. Die Ritterorden; H. Prutz; Weltbild-Verlag, Augsburg, 1998 (Reprint der Originalausgabe von 1908) 19. Handbuch der historischen Stätten Deutschland: Berlin Brandenburg; Dr. Gerd Heinrich (Hrsg.); Alfred Kröner Verlag 20. Richardsdorf, Rixdorf, Neukölln; Langet Borchmann; Pädagogische Verlagsgemeinschaft, Berlin 1954 21. Die Vasallen Christi - Kulturgeschichte des Johanniterordens im Mittelalter; Berthold Waldstein-Wartenberg; Böhlau Verlag, Wien 1988 22. Dobronic, Lelja: A Templomosok, a Johanniták és a Szentsír lovagok horvátországi rendházai és birtokai / Posjedi i sjedista Templara, Ivanovaca i Sepulkrallaca u Hrvatskoj/ (Zagreb, 1984) /ford.: Szatanek József/

AJÁNLOTT HONLAPOK

<http://www.johannita.hu/> - A Johannita Lovagrend Magyar Tagozata KANCELLÁRIA Váci u. 62-64 fszt 5 - Budapest 1056
www.johanniter.de - Die Johanniter - a Német "Balley Brandenburg des Ritterlichen Ordens St. Johannis vom Spital zu Jerusalem" Lovagrend honlapja
<http://www.johanniterinternational.de/> - Johanniter International, A Johannita Lovagrend Nemzetközi Segélyszervezetének honlapja
<http://www.allianceofstjohn.org/a/about/annexa.html> A Johannita Lovagrend Szövetségének (Alliance) honlapja
<http://www.allianceofstjohn.org/> - A Johannita Szövetség
<http://www.johanniterorden.se/> - A Svéd Johannita Lovagrend honlapja
www.johanniter.nl - Johanniter Nederland - a Holland Johannita Lovagrend honlapja
<http://www.johanniter.at/> - Az Osztrák Johannita Lovagrend honlapja
<http://www.orderofstjohn.org/> - Az Angol The Most Venerable Order of the Hospital of St. John of Jerusalem Lovagrend honlapja
<http://www.tased.edu.au/tasonline/stjohn/finland.htm> - A Finn Johannita Lovagrend honlapja

Látogatás a könyvtárban

hangos könyvekkel (ljudböcher) és az e-könyvekkel, valamint a kitűnően ellátott művészeti osztállyal. Benéztünk a 700 sajtókiadvánnyal rendelkező részlegre, ahol lapunkat és az Ághegyet is kellemes környezetben olvashatjuk. A könyvtárban 212 magyar nyelvű könyv és zenei mű található. De az In-

ternet segítségével lehetőségünk nyílik kilépni a világba, bekukkanthatunk

például a stockholmi könyvtárba is, ahol 3147 magyar könyvet tartanak nyilván. Somi József segítségével, aki a könyvtár honlapját (www.lund.se) vetítve is aprólékosan bemutatta, az információ keresés számos lehetőségét fedezhetjük fel, hiszen a lund városi könyvtár és 11 fiókkönyvtárát, ma már, hála felszereltségének, úgy is használhatjuk, hogy el se kell mennünk oda. (tk)

Az elmúlt vasárnap a Lundi Magyar Kultúrfórum klubjának tagjai a városi könyvtár vendégei voltak. Kivételes szerencsének mondható, hogy Somi József, a könyvtár osztályvezetője volt a kalauzunk. Nála hozzáértőbbet keresve sem találtunk volna ebben a nagyszerű, az olvasók sokoldalú kiszolgálására berendezkedett intézményben. Somi József 56-os menekültek gyermeke, itt született Svédországban, magánszorgalomból tanulta anyanyelvét, amelyben még a könyvtári szakkifejezések tekintetében is otthonos.

Végigjártuk a könyvtárat, a meglepően gazdag könyvvállomány és a rendkívülien felkészült személyzet segítségével a tudásra éhes ember a legkülönbébb kérdéseire is választ kaphat. Megismerkedhettünk többek között az un. beszélő könyvekkel (talkbok), a

Magyar Liget

www.hhrf.org/magyarliget

Felelős szerkesztő: Tar Károly

222 40 Lund, Landsdomarevägen 1, tel./fax: +46 46 145 364,
k.tar@comhem.se

Honlapszerkesztő és tisztafej: Balázs Viktória

Főmunkatárs: Dr. Békássy N. Albert albert@refnet.cz

Fiókszerkesztőségek:

Koppenhága: Lázár Ervin Járkáló és a Látó kör tagjai, hamv.laz@get2net.dk

Kristianstad: Molnár Gergely **Lund:** Boross Kálmán borosskalman@hotmail.com

com Malmö: Dr. Szalontai Éva evaszal@axelero.hu **Oslo:** Kovács Ferenc
ferenc.kovacs@media.uio.no

Az aláírt írásokért a szerzők felelősek.

A szerkesztőség a beküldött írások magyarítását kötelességének tartja.

A lapot a lundi magyar egyesület és jóakaróink sokszorosítják és terjesztik.

FÖRENINGSBEV

Magyar Liget
Landsdomarev. 1 / 9
222 40 LUND
SVERIGE

Till